

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Henr. Harphii Theologi Ervditiss. Ordinis
Minorvm, Ac Rervm Divinarvm Contemplatoris eximij.
Theologiae Mysticæ Libri Tres**

Henricus <Herpius>

Coloniæ, 1611

De quinto sculari gradu amoris, qui dicitur Amor acutus. Cap. XXXV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37362

conatu, ipsa libertas mentis obruitur, dum quali per extorsionem exercitationis accelerare nititur affectum deuotionis. Quam si iuxta votum cordis elicere non praeualeat, mente consternatur, ex hocque magis in animo induratur. Et quo se vehementius ad deuotionem ingerit, eò minus ex hoc ipso proficit, imò amplius in affectu sterilecit. Nam quo liberior, eò pinguior est deuotionis affectus, eò quòd acceleratio violenta spiritum praefocat, veluti dum uuae vel oliuae subita, & nimia uehementia comprimuntur in torculari, uinum aut oleum magis turbidum reddunt, quam si paulatim cum debita moderatione pressae fuissent. Et ideo ceteris temporibus plerique deuotiores se sentiunt, quam in praecipuis solennitatibus, cum impetuosi gratiam deuotionis conantur adipisci. Quia tunc spiritus suae libertati relictus, sponte se subleuat in subline: sicut in corpore modesta respiratio est cordis refrigeratio. Licet etiam hi, qui ceteris temporibus in conuersatione custoditi non sunt, à Deo iusto iudicio in summis festiuitatibus ab omni deuotione saepe nudari relinquantur, ut incuriae, negligentiae, & incustoditiae suae iacturam sentiant, & de cetero cautius semper ambulare discant.

De quinto scalari gradu amoris, qui dicitur Amor acutus.

Cap. XXXV.

Quarit Doctor sanctus secunda secundae, quaestione 180. de uita contemplatiua, quam gradus iste proprie uidetur attingere. Vtrum scilicet ipsa pertineat tantum ad intellectum, an etiam consistat in affectu, praesertim cum dicat Philosophus secundo Metaphysice, quòd finis contemplationis est ueritas, sed ueritas totaliter pertinet ad intellectum. Ad hoc respondet ibidem: Quòd uita contemplatiua illorum esse dicitur, qui principaliter intendunt ad contemplationem ueritatis. Intentio uero actus est uoluntatis, eò quòd intentio est de fine, qui est uoluntatis obiectum. Et ideo uita contemplatiua, licet quantum ad ipsam essentiam actionis pertineat ad intellectum, quantum tamen ad id, quòd moueat ad exercendum talem actum uel operationem, pertinet ad uoluntatem, quae mouet omnes alias potentias, & etiam ipsum intellectum ad actum suum. Mouet, inquam, uis appetitiua ad inspiciendum sensibiliter uel intelligibiliter, quandoque propter amorem rei uisae: quia iuxta uerbum Dominicum: *Vbi est thesaurus tuus, ibi est & cor tuum. Et ubi est cor,*

Math. 6,

ibi

ibi est & oculus. Quandoque verò mouet propter amorem ipsius cognitionis, quàm quis ex inspectione consequitur. Et propter hoc Gregorius super Ezechielem, vitam contemplatiuam in charitate constituit, dicens, quòd vita contemplatiua est charitatem Dei & proximi tota mente retinere, & soli desiderio conditoris inherere. Et hoc in quatum ex dilectione Dei quis inardescit, ad eius pulchritudine conspicendam. Vita ergo cõtemplatiua, licet essentialiter in intellectu consistat, principium tamen habet in affectu, in quantum scilicet aliquis ex charitate Dei, ad eius cõtemplationem incitatur. Et quia finis principio correspondet, idè terminus & finis cõtemplationis habet esse in affectu, dum scilicet quis in visione rei amat delectatur, & ipsa delectatio rei visa semper amplius excitat ad amorem. Vnde dicit Gregorius super Ezechielem, quòd cum quis ipsum, quem amat, viderit, in amorem eius amplius inardescit. Què perfectò visum causat gradus amoris istius, qui dicitur acutus, vt potè cuncta penetrans, nec quiescens, donec dilectum inueniat, & solum possideat. *Amice ergò ascende superiuu.*

Dicit commentator super Dionysium de cœlesti Hierarchia, quòd ignis dicitur acutus, quia ex subtilitate suæ substantiæ naturam habet omnibus alijs acutiorem & penetrabilicrem, ita quòd propriæ virtutis motu subintrat & penetrat vniuersa. Virtute quoq; sua est similitium aggregatiuus, & dissimilium disgregatiuus. Quia si aurũ, argentum, & diuersa metalla simul vnita, in ignem fortem projiciantur, vnum quodq; se suo simili coniungit. Sic gradus amoris istius omne pretiosum, id est, spirituale, perfectè separat à vili, id est, ab omni affectu sensuali, vnum complectens, & aliud detestans. Et idè benedicatur acutus, quia, secundum Hugonem, facit quẽdam impetum & vehementiam ardentis desiderij, vt ibi sit, vbi amat, & cũ ipso, & in ipso. Et nõ solum ab illo calidus fit, sed etiam transit omnia velut iaculum acutum in ipsum dilectum. Si enim in dilectum non iret, adhuc foris amaret, nec acutum amorem haberet, nec cum illo vnum fieret. Nam amor vult amãtem vnum facere cum amato: & idè propinquat & penetrat, quantum potest, ad ipsum vnum.

Cæterum, amoris huius officium est, luctari quotidie cum conditione naturalis nostræ corruptionis. Nititur enim post viriũ inferiorum sedatam tumultuationem, tranquillitatem virium superiorum ferre sursum in dilectum, dissoluens omne medium, & cõ-

Ignis vt
dicatur a-
cutus.

Officium
amoris ac-
cuti.

plectens dulciter que constringens ipsum amatum. Vnde etiam alio nomine dicitur insuperabilis, quia conatur omnia superando supergredi. De quo amore etiam dicit Augustinus in libro de moribus Ecclesie: Quod nihil tam durum, tam ferreum, quod non amoris igne vincatur. Et ideo taliter amantibus nihil durum esse potest, nec ullus labor difficilis. Quia qui amat, non laborat, eo quod, secundum Augustinum, nullo modo labores amantium sunt onerosi, sed magis delectant, sicut labores venantium, aucupantium, piscantium, & similia. In eo namque quod amatur, non laboratur, aut certe laboratur. Vnde dicit Bernardus: Labor meus vix est vnus horis: & si plus est, non sentio præ amore. Ita & ipsi iacob videbantur dies pauci præ amoris magnitudine, qui tamen de labore suo dicit in libro Genes: Die noctuq, estu vrgebar, & gelu, frigebatq, somnus ab oculis meis. Sed vnde hoc fratres? nisi quod, secundum Bernardum, si quis gustu charitatis inebriatus fuerit, ad omne opus bonum hilarescit; laborat, & non lassescit; dolet, & non sentit; deridetur, & non aduertit? O iugum amoris Christi, quam dulciter capis, quam gloriosè illaqueas, quam fortiter stringis, quam suaviter premis, quam delectabiliter oneras? Porro, gradus amoris præsentis à paucis attingitur, quia mens humana, sollicitudinibus distèta non intrat ad se per memoriam, & phantasmatibus obnubilata nõ reedit ad se per intelligentiam: ac deniq; cõcupiscentijs miserabiliter illecta, non reuertitur ad se per salutis æternæ & spiritualis lætitiæ desiderium. Et ideo taliter in his prostratus, ad se, tanquam ad Dei imaginem introrsus reuerti non potest: quantum minus ad intima Dei, velut ad cubiculum sponsi, vbi nepotium amoris huius exercetur?

Amoris ac
cuti signa
quæ.

Sensus in-
teriores
quinque.

Huius quoque amoris possunt assignari tria signa, quorum primum est, sensuum interiorum vitalis exercitatio. Ex quorum scilicet argumetosa operatione sensus exteriores quodammodo sopiti redduntur, quia vires vniuersæ ad interiora reducuntur. Quinq; sunt enim sensus interiores in mète, sicut quinq; sunt exteriores in corpore: de quibus habetur in spiritu & anima. Causa verò mouens ad hanc vitalem exercitacionem, est desideriosus mentis affectus internæ quietis & serenitatis. De qua dicit August. In omnibus, que mente percurro, non inuenio tutum locum animæ meæ & quietem, præterquam te Domine, in quo colliguntur sparsa mea. Quia quicquid boni in creaturis sparsum est, in æterno bono inuenitur collectum.

Etum. Ergo si quid in hoc seculo possidere delectat, Deum, qui possidet omnia, mente possideamus expedita, & in ipso habebimus quicquid feliciter & sanctè desideramus. Nam sine molestia solus Deus amatur, cum iucunditate complectitur, cum securitate desideratur. Quem quanto quis ardentius amat, tanto melior efficitur. Et quanto nunc amor Dei seruetior, tanto tunc erit eius visio suauior. Et quanto nunc ardentius desideramus eum, tanto tunc eum clarè intuebitur. Et qui amat, non laborat: quia quicquid difficile est in præcepto, leue est amanti. Si enim cum auaris tanta portat cupiditas, nobiscum quare non portat charitas? A more igitur illius ab amore seculi migremus, & amore sursum habitemus. Hinc enim *Dei ex toto corde diligere præcipimur*, vt omnes cogitationes nostras: & *ex tota anima*, vt omnem vitam nostram: & *ex tota mente*, vt totum intellectum nostrum in illum transferamus. Et huius quidem præcepti tangit Bernardus causam super Cantic. dicens, quòd solus est amor ex omnibus animæ nostræ motibus & sensibus, in quo potest creatura (etsi non ex æquo) suo respondere creatori, licet non de simili mutuat reddere vicem. Et si minus diligit creatura, quia minor est, tamen si ex toto se diligit, nihil deest, vbi totum est.

Secundū verò signum huius amoris est, continua in Deum & vigorosa quædam erectio & coactio mentalis visionis, quia iuxta commune prouerbiū, vbi amor, ibi & oculus. Et ex eo plerumq; multas illuminationes recipit diuinarum veritatum, eò quòd amor est causa potissima mutue communicationis, attestante Domino, qui ait: *Iam non dico vos seruos: quia seruus nescit quid faciat dominus eius. Vos autem dixi amicos: quia omnia quæ audiui à Patre meo, not a feci vobis.* Hinc etiam dicit Richardus, quòd ex magnitudine diuine dilectionis dependet modus diuinæ reuelationis. Hoc amore diligere se monstrabat beatus Martinus, qui oculis ac manibus in cælum semper intentus, inuictum ab oratione spiritum non relaxabat. Et Psalmista ait: *Oculi mei semper ad Dominum, quoniam ipse euellit de laqueo pedes meos.* id est, affectus meos. In hac autem eleuatione continua mentis, anima veraciter efficitur habitaculum Dei. Quia ex hoc inferius spiritualiter angustatur, & superius dilatatur. Dilatatur, inquam diuina charitate, vt repleatur tota Trinitate, quia tota Trinitas per charitatem eius mentem inhabitat, sicut amans habitat in amato, & è conuerso. Nec ita solum, sed & realiter mansionem suam

Matth. 22.
Luc. 10.

Visus mē-
tis erectio
continua
in Deum.
Ioan. 15.

Psal. 24.

ibidem cōstituit. Quia charitas est quædam participatio diuinæ nature in nobis. Propter quod dicit Ioannes in Canonica sua: *deus charitas est, & qui manet in charitate, in Deo manet, & deus in eo.* De hac igitur anima sic dilatata dicit Bernardus: O quanta est illi animæ beatæ latitudo & meritorum prærogatiua, quæ diuinam in se præsentiam & digna inuenitur suscipere, & sufficiens capere. Quid illa, cui suppetunt & spatiosa deambulatoria ad opus tantæ maiestatis? Non est profectò intricata forensibus causis, curisque secularibus, nec certè ventri & luxuriæ dedita, sed nec curiosa spectandi, nec cupida omninò dominandi, vel etiam tumida dominatu. Oportet namq; primò his omnibus animam esse vacuam, vt cœlū fiat & habitatio Dei. Sed & odio, vel inuidiæ, aut rancori minimè prorsus indulgendum, quia *in maleuolam animam non introibit sapientia.* Deniq; necesse est eam crescere ac dilatari, vt sic capax Dei fiat. Porro, latitudo eius, dilectio eius, sicut ait Apostolus: *Dilatamini in charitate.* Nam etsi anima, cum sit spiritus, minimè corpoream recipiat quantitatem, tamen cōfert ei gratia, quod negatum est illi à natura. Crescit ergo spiritualiter, non in substãtia, sed in virtute; crescit in gloria, crescit in templum sanctum in Domino. Vnde Augustinus ad Dominum loquens in libro Soliloquiorum, ait: Anima nostra ita facta est capax maiestatis tuæ, quod à te solo, & nullo alio possit impleri. Cùm autem habet te, plenum est desiderium eius, & iam nihil aliud, quod desideret exterius, restat. Veruntamen vā animæ miseræ, cui demerito proprio tanto bono priuari, & exercitio tam mellifluo contigerit defraudari. Huius enim in sua pace & quiete, *amaritudo amarissima* cum Ezechia rege proprias calamitates desente. Nam super hoc verbo dicit Richardus: Quod magna amaritudo est in conuersione, cùm quis seculo renuntians ad religionem conuertitur: maior tamen in tentatione, cùm abnegans semetipsum, innumeris inimici tentationibus fatigatur, maxima verò in eternæ & internæ dulcedinis expectatione & impatientis desiderij dilatatione: quando in pace illa, *qua exuperat omnem sensum,* ex parte degustata, ad illam tamen plenè non admittitur. Multum quidem vexat hominem, cùm relinquitur amor mundi: multò tamen amplius cruciat, cùm calcatur amor sui. Veruntamen super omnia transfigit & penetrat cor hominis & excoquit desiderij aestibus amor Dei. Hæc ille.

Tertium deniq; signum amoris huius est, impetuosa quædam & inu-

inuſitata, ſubita frequenſq; cordialis attractio, quę perficitur viole
tiſſima quadam vi amoris ſenſualis in exercitijs ſpiritualibus: Quia
cor amanti ex tunc magis eſt vbi amat, quàm vbi animat, ita quòd
mirabilibus amoris geſtibus ad dilectum, quaſi ſaliendo properare
videatur. Vnde diſcipulus in Horologio ſapientię gradu przuen-
tus huius amoris ait inter alia: Cor mihi, o amor, abſtulisti, & dilecto
dediſti, eiq; tam inſeparabiliter conglutinasti, quòd me certis tem-
poribus quodammodo reliquiſſe putetur. Sed ad hunc gradum amo-
ris non peruenitur, niſi prius potentię rationalis animę per exerci-
tiorum frequentiam ad priſtinam perfectionem quodammodo fue-
rint reducta. Pro quo ſciendum, quòd ratio noſtra cæca facta eſt, vt
ſepè velit malũ pro bono. Voluntas ſæda, & inſtabilis memoria, ſic
quòd magis quærunt in ſædis delectari, & vilibus occupari, quàm
Deo ſuo vacare. Sed ipſa ratio in priſtinum perfectẽ reformatur, cũ
per mentis exceſum ſupra ſe rapitur, & lumine diuinę intelligentię
illuſtrata, oculo perſpicaciſſimo Deum, quantum poſſibile eſt, con-
templatur. Voluntas in priſtinam puritatem conſtituitur, cũ per
liberi arbitrij conformitatem adhærendo, in amorem diuinum mi-
rabili tranſmutatione penitus abſorpta ſpiritus vnus cum Deo effi-
citur. Memoria denique debite perficitur, cũ in dilectũ ſuum to-
taliter abſtracta, ſuique & omnium inferiorum oblita, veram iam
deguſtare ſapientiam incipit, ac inebriata dulciter ab vbertate do-
mus Dei, feliciter in Deo requieſcit. Nam iſte gradus amoris in vo-
luptate ſpiritualium deliciarum perficitur. In qua voluptate cor &
omnes ſenſitiuę potentię tanto profluuiio voluptatis internę po-
tantur, quòd eſtimat ſe fidelis anima, diuini amoris amplexibus pe-
nitus obuolutam. Nimirũ cũ hæ delitię maiores ſint cunctis
mũdi voluptatibus, etiamſi omnes vna creatura capere poſſet: ideo-
que voluptas iſta ſtatim ebrietatem ingerit, dicente ſponſo: *Bibite
mei, & inebriamini chariſſimi. Ibi plerumque repetitur Benjamin adole-
ſcentulus in mentis exceſſu*, quia mentes nondum in talibus exercitata,
diuinę dulcedinis vbertatem ſuſtinere non przualent. Eſt enim e-
brietas ſpiritualis quædam vberior affectiui ſaporis, & internę vo-
luptatis in corde receptio, quàm ipſum cor poteſt digerere, aut de-
ſiderium exoptare. Cor enim humanum diuini amoris tripudio,
vel diuinę fruitionis deſiderio valenter inflammatum, hiantibus
arterijs in ſe dilatatur, & velut inter anguſtias peccatoris coarcta-
tum,

Deforma-
tio virium
animæ.

Reforma-
tio virium
animæ.

Cant. 5.
Pſalm. 67.

Ebrietas
ſpiritualis.

A. 2.

tum, per ardoris violentiam, extra se potenter erumpit, & amoris flammam, quam in se sentit, volens nolensque per indicia exteriora eructuando vel reboando manifestat, ac totum hominem sua violentia commouendo concutit. Quo profecto spiritu zstantes Apostoli *musti* videbantur *pleni*, quod vtrique nouas lagunculas disrumperet solet. Quia talis feruor inexperitis & nondum exercitatis mentibus primitus infusus, minimè valet cohiberi, quin per inusitatos gestus foras erumpat, sicut vinum nouum in vase positum, primitus ebullit, quod idem inueteratum quiescit. Quidam enim cantibus diuinis, & quidam vberibus lachrymis ac singultibus, aut vocibus multifarijs inusitatis indicat vbertatem dulcedinis. Quidam etiam multimodis membrorum inquietis gestibus & importunitatibus occupantur, ita quod coguntur discurrere, saltare, manibus plaudere, membris tremere, vel alia quæque secundum vsum communem inusitata perficere. Et hæc deliciofior est vita secundum cordis affectionem, quæ potest haberi ab homine. Nam quidam eius voluptate intra se liquefcunt, ita quod non remanet vox, neque sensus. Quidam etiam tanta replentur vbertate, quod cor eorum quasi vasculum musto plenum absque spiraculo subitam minetur rupturam.

De sexto scalarum gradu amoris, qui dicitur Amor feruidus.

Cap. XXXVI.

Quærit Doctor sanctus secunda secundæ, quæstione centesima octogesima: Vtrū ipsa cōtemplatio, quæ est officium propriū amoris diuini, delectationem habeat, præsertim cum omnis contentio, & omne certamen delectationem impediatur: sed vt dicit Gregorius super Ezechielem: Anima cum Deum contemplari nititur, velut in quodam certamine posita, modò quasi exuberat, quia intelligendo, & sentiendo, de incircumscripso lumine aliquid degustat; modò verò succumbit, quia degustando iterum desinit. Ad hoc breuiter respondet ibidem, quod cōtemplatio potest esse delectabilis dupliciter: Primò ratione ipsius operationis, quia vnicuique delectabilis est operatio sibi conueniens secundum propriam naturam, vel habitum: sed cōtemplatio veritatis competit homini secundum suam naturam, prout est animal rationale. Ex quod cōtingit, quod omnes homines naturaliter scire desiderant, & per cōsequens in cō-

Cōtemplatio vt delectabilis dupliciter.